

مجموعه مفاهیم شهر خلاق
شهر یادگیرنده

نسخه دیجیتال
خردادماه ۱۳۹۷

مدیریت خلاقیت و فناوری‌های نوین شهرداری اصفهان

به نام خداوند جان و خرد

عنوان و نام پدیدآور:	مجموعه مفاهیم شهر خلاق / گروه نویسندگان: احمد رضایی دارافشانی، مرتضی نصوحی، آزاده وسیلی؛
مشخصات نشر:	تهیه شده در مرکز خلاقیت و نوآوری شهرداری اصفهان.
مشخصات ظاهری:	اصفهان: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، ۱۳۹۶ - ۲۰ ج؛ ۱۷×۱۱ س.م.
فروست	کتاب شنبه.
شابک	ج. ۱۵؛ ۴-۳۵۸-۱۳۲-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست نویسی:	قیبا
یادداشت:	ج. ۱۵ (چاپ اول: ۱۳۹۶) (قیبا).
مندرجات:	...- ج. ۷. سرزندگی- ج. ۸. تنوع- ج. ۹. گردشگری خلاق- ج. ۱۰. طبقه خلاق- ج. ۱۱. فضاهای عمومی- ج. ۱۲. نمونه‌ها و مثال‌های جهانی- ج. ۱۳. حافظه تاریخی شهر- ج. ۱۴. ایمنی- ج. ۱۵. شهر یادگیرنده
موضوع	شهرسازی
موضوع	City planning
موضوع	شهرسازی -- نوآوری
موضوع	City planning -- Technological innovations
موضوع	شهرسازی -- طرح و برنامه‌ریزی
موضوع	City planning -- Design
موضوع	شهرسازی -- ایران -- اصفهان -- نوآوری
موضوع	-- City planning -- Technological innovations -- Iran Esfahan
موضوع	شهرداری -- مشارکت شهروندان
موضوع	Municipal government -- Citizen participation
موضوع	مشارکت اجتماعی
موضوع	Social participation
شناسه افزوده	شهرداری اصفهان، مرکز خلاقیت و نوآوری
شناسه افزوده	سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ۶۳/۱۶۶ HT
رده بندی دیویی	۳۰۷/۱۲۱۶
شماره کاتالوگ ملی:	۴۵۸۲۵۸۸

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
جمهوری اسلامی ایران

شناسنامه

کتاب شنبه (۱۵)

مجموعه مفاهیم شهر خلاق / شهر یادگیرنده
تهیه شده در مدیریت خلاقیت و فناوری‌های نوین شهرداری اصفهان
گروه نویسندگان: احمد رضایی دارافشانی، مرتضی نصوحی، آزاده وسیلی
مدیر هنری و طراح جلد: مهدی تمیزی / صفحه‌آرا: نسربین ارین
ویراستار: سمیه لندی اصفهانی / مدیر تولید: سعید معتمدی
ناشر: انتشارات سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۶ / نسخه دیجیتال: ۱۳۹۷ / قطع: جیبی / شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
تعداد صفحات: ۴۸ / قیمت: ۵۰۰۰ تومان / شابک: ۴-۳۵۸-۱۳۲-۹۷۸-۶۰۰-۹۷۸
نشانی تهیه کننده: اصفهان، میدان امام حسین (ع)، آرگ جهان‌نما، فاز ۳، طبقه دوم،
تلفن: ۰۳۱۳۲۱۲۱۴۷۰

برای خواندن این کتاب

۱. یک مدیر، کارگزار یا شهروند شهر خلاق باید نکاتی را بداند تا با شهر خلاق آشنا شده و بر مبنای آن فکر کند و تصمیم بگیرد.

۲. کتاب‌های شنبه با هدف ارائه این نکات در شهر خلاق طراحی شده که به صورت هفتگی در اختیار مدیران و تأثیرگذاران شهر خلاق اصفهان قرار گیرد.

۳. شنبه سرآغاز هفته است و ما می‌توانیم با صرف ۱۵ دقیقه، این کتاب را مطالعه کنیم و بتوانیم نکات آن را در هفته به کار ببریم.

۴. این کتاب با یک حرکت گروهی سه تیم داده‌کاوی، اندیشه‌ورزی و نویسندگی تهیه شده است و دو معیار اصلی برای تولید داشته است: متون ساده و بی‌تکلف، تطبیق نظریه‌های علمی شهر خلاق با شرایط بومی.

۵. نسخه دیجیتال کتاب‌های شنبه توسط مدیریت خلاقیت و فناوری‌های نوین در راستای نشر و انتقال مفاهیم شهر خلاق به کلیه شهروندان آماده شده است.

فهرست

فصل اول: مفاهیم	۱۱
۱. شهر یادگیری	۱۳
۲. یادگیری و شهر یادگیرنده	۱۴
۳. جامعه یادگیرنده چیست؟	۱۵
۴. شهر یادگیرنده، شهر خلاق	۱۶
۵. سواد در شهر خلاق، محصول یادگیری درست	۱۸
فصل دوم: شهر یادگیرنده	۱۹
۶. شهر یادگیرنده، ضرورت عصر جدید	۲۱
۷. نظریه‌های یادگیری در شهر	۲۲
۸. روش کارکردی شهر یادگیرنده	۲۴
۹. اصول شهر یاددهنده	۲۵
۱۰. ویژگی‌های شهر یادگیرنده	۲۸
۱۱. عوامل مؤثر در ایجاد شهر یادگیرنده	۲۹
۱۲. طراحی شهری در خدمت یادگیری	۳۰
۱۳. فضا در خدمت یادگیری	۳۱
۱۴. سازمان‌های شهر یادگیرنده	۳۲

۱۵.	شهرداری به عنوان سازمان یادگیرنده	۳۳
۱۶.	کتابخانه و نقش آن در توسعه شهر یادگیرنده	۳۴
۱۷.	تبادل تجربه	۳۵
۳۷	فصل سوم: شهروندی یادگیرنده	
۱۸.	شهروندان یادگیرنده، سرمایه شهر یادگیرنده	۳۹
۱۹.	تأثیر شهر یادگیرنده بر شهروند	۴۰
۲۰.	تأثیر شهروندان بر شهر	۴۱
۲۱.	شهردانش، شبکه های یادگیری شهروندی و سیستم های اطلاعاتی	۴۲
۲۲.	توسعه شبکه یادگیری	۴۳
۲۳.	یادگیری و شکست در شهر خلاق	۴۴
۲۴.	آموزش تصادفی برای شهروندان	۴۵
۲۵.	علوم بینارشته ای	۴۶
۴۷.	منابع	

دوره اول و دوم کتاب‌های شنبه توانست، برخی از مفاهیم نخستین شهرخلاق را ترسیم کند و گسترش دهد. توزیع به موقع کتاب، به صورت هفتگی، در میان مدیران و کارشناسان شهر، قدم دیگری بود که حلقه کتاب شنبه را تکمیل کرد؛ که به لطف الهی به آن توجه شد و اثراتش مشاهده می‌شود. درخت تنومند آرمان شهر ایرانی، اسلامی می‌تواند ریشه‌های خود را در لابه‌لای مفاهیم شهرخلاق باز یابد و به این شکل، مسیر تعالی خود را کامل کند.

اصفهان به‌عنوان پیش‌تاز نظریه‌پردازی شهری در درازای تاریخ، نقشی اساسی دارد که باید هر روز با قدرت بیشتری پیش رود.

امید است که جریان اندیشه‌ساز شهرخلاق، این روند را سرعت بخشد و دوره سوم این کتاب‌ها، بتواند با ادبیاتی روان، مبانی شهرخلاق را برای اصفهان اسطوره‌ای ترسیم کند.

مهدی جمالی نژاد

شهردار اصفهان

فصل اول: مفاهيم

۱. شهر یادگیری

شهرها برای دستیابی به توسعه پایدار شهری نیازمند شهروندانی دانش دوست و خلاق هستند تا به جوامع دانایی محور تبدیل شوند. جنبش شهر یادگیرنده در همین راستا مطرح شده است. شهرهای یادگیرنده محصول توسعه ساختار و فرایندهای خلاق و نوآور هستند.

انسان محور شهر خلاق است و این انسان هرچه بیشتر دارای دانش باشد، ارزش و اهمیت آن بیشتر است. پس او باید به سمت یادگیری رود تا توان خود را افزایش دهد.

۲. یادگیری و شهريادگیرنده

براساس تعريف، یادگیری عبارت است از تغییر نسبتاً پایدار در احساس، تفکر و رفتار فرد که براساس تجربه ایجاد شده باشد. رفتارگرایی از قبیل جان واتسون و اسکینر سرشت انسان را انعطاف پذیر می دانستند و معتقد بودند که در رشد و یادگیری نقش اصلی را ایفا می کند. آنها براین اعتقاد بودند که آموزش اولیه می تواند صرف نظر از آنچه کودک از استعدادها، تمایلات، علاقه ها، توانایی ها، نژاد و اجداد به ارث برده، او را به هر نوع بزرگسالی تبدیل کند.

براین اساس نظریه «شهريادگیرنده» و نظریه «یادگیری مبتنی بر محیط» افق های نوینی را برای درک مفهوم یادگیری در قرن حاضر گشوده اند. نظریه هایی که مبتنی بر اصول زیر هستند:

- زندگی جمعی و شهروندی؛
- مشارکت و شهروندی فعال؛
- توجه به منافع جمعی در قبال منافع شخصی؛
- کسب دانش مفید برای زندگی اجتماعی بهتر؛
- مشتری گرایی؛
- فناوری اطلاعات؛
- جهانی شدن.

۳. جامعه یادگیرنده چیست؟

به عقیده صاحب نظران، جامعه یادگیرنده، اجتماعی است که در آن یادگیری گسترده و مادام‌العمر وجود دارد. در این جامعه فعال‌سازی فرایندهای یادگیری مادام‌العمر به‌عنوان راهبردی بنیادین در نظر گرفته می‌شود که بر این اساس، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و همچنین بهبود کیفیت زندگی شهروندان شناخته می‌شود. در این راستا، برخی از ویژگی‌های شهر یادگیرنده شامل نکات زیر می‌شود:

- کسب دانش ضروری از طریق تحقیق و عمل، توسعه قابلیت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها؛
- ایجاد شبکه‌های یادگیری؛
- شناخت طبیعت محلی و جهانی یادگیری و مشارکت؛
- ایجاد سازمان‌های یادگیرنده.

۴. شهر یادگیرنده، شهر خلاق

شهرهای دانشی و به تبع آن شهرهای یادگیرنده محیطی مناسب برای کسب دانش، بروز خلاقیت شهروندان فعال به حساب می‌آیند؛ زیرا شهروندان در این‌گونه شهرها به طور دائم از طریق مشارکت در فرایندهای یادگیری مادام‌العمر بر دانش خود می‌افزایند، بدیهی است پرداختن به شهرهای خلاق به عنوان نتیجه و خروجی شهرهای دانش بنیان و... در عصر خلاقیت، ضروری به نظر می‌رسد. شهر خلاق، مکانی است که بر نیروی بی‌پایان و فراگیر خلاقیت و مشارکت دانایی محور شهروندان تمرکز دارد. این شهر با تأکید بر فراهم کردن منابع و امکانات، برای گسترش صنایع خلاق، در بهبود کیفیت زندگی در شهرها و بازتعریف هویت شهروندان می‌کوشد.

سازمان یونسکو، اعتقاد دارد که یک شهر یادگیرنده، شهری است که به طور مؤثر، منابعش را در هر یک از بخش‌های زیر به کار

می‌برد:

- ترویج یادگیری فراگیر از آموزش پایه تا آموزش عالی؛
- باززنده‌سازی یادگیری در خانواده‌ها و جوامع؛
- تسهیل یادگیری برای کار و در محل کار؛
- گسترش استفاده از تکنولوژی‌های مدرن یادگیری؛
- افزایش مزیت و کیفیت یادگیری و پرورش یک فرهنگ یادگیری در طول زندگی، به طوری که با انجام آن، قدرت فردی و همبستگی اجتماعی، موفقیت اقتصادی و فرهنگی و توسعه پایدار، ایجاد و تقویت شود.

۵. سواد در شهر خلاق، محصول یادگیری درست

یونسکو در بیانیه‌ای ضمن متفاوت دانستن سواد در شهر خلاق آن را به چند بخش تقسیم می‌کند که مهمترین آن عبارت است از:

سواد در شهر خلاق از نظر یونسکو	
سواد عاطفی	توانایی برقراری ارتباط با خانواده و دوستان
سواد ارتباطی	توانایی برقراری ارتباط و تعامل با تمامی اعضاء جامعه
سواد مالی	توانایی مدیریت اقتصادی
سواد تربیتی	توانایی تربیت فرزندان به نحو احسن
سواد رسانه	توانایی تشخیص رسانه‌ها و اخبار معتبر از نامعتبر
سواد رایانه‌ای	توانایی استفاده از مهارت‌های هفت‌گانه رایانه

فصل دوم: شهر یادگیرنده

۶. شهر یادگیرنده، ضرورت عصر جدید

امروزه دولت‌های محلی با چالش‌های مربوط به تکنولوژی‌های جدید، اقتصاد دانش، تنوع فرهنگی و پایداری زیست محیطی روبه‌رو شده‌اند. در این راستا ظهور شهرهای یادگیرنده به عنوان مکانی مناسب برای یادگیری مادام‌العمر و بستری ایده‌آل برای آموزش شهروندان خلاق انکارناپذیر است و تحقق شهرهای خلاق را نوید می‌دهد. این امر با تکیه بر نیروی پایدار خلاقیت، زمینه مشارکت دانایی محور شهروندان و تولید مادام‌العمر دانش را فراهم می‌کند؛ بنابراین براساس این رابطه متقابل و با ترکیب دانش مستمر شهر یادگیرنده و خلاقیت شهر خلاق، دستیابی به شهر پایدار میسر خواهد شد. همچنین ناکارآمدی شیوه‌های سنتی مدیریت شهری و شیوه‌های متمرکز برنامه‌ریزی، دیگر پاسخگوی ذهن خلاق شهروند قرن بیست و یکم نخواهد بود و روش‌هایی لازم است که بر مشارکت مردم در عرصه اداره شهر متکی باشد.

۷. نظریه‌های یادگیری در شهر

درزمینه شهر و یادگیری سه نظریه وجود دارد:

۱. دیدگاه اول که به شهر به عنوان بستر و محیط یادگیری

می‌نگرد (یادگیری در شهر)؛

در این دیدگاه، محیط شهر به عنوان بستری برای فعالیت‌های آموزشی به شمار می‌آید. مدارس، مراکز آموزشی، کتابفروشی‌ها، مراکز علمی و تحقیقاتی، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، مساجد، مراکز فرهنگی، هنری بستر این آموزش‌ها محسوب می‌شوند.

۲. دیدگاه دوم، به شهر به عنوان یک محمل یا وسیله یادگیری نگاه می‌کند (یادگیری از شهر)؛

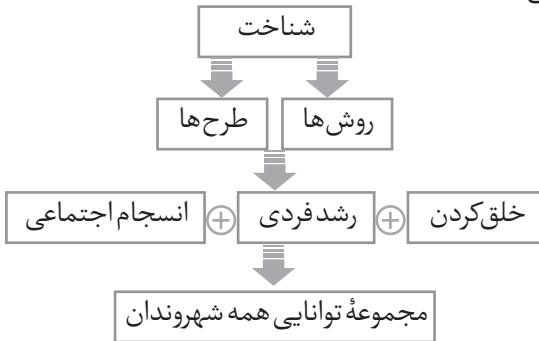
در این دیدگاه، شهر یک بستر آموزش و منبعی برای پرورش جامعه‌پذیری محسوب می‌شود. از این منظر، شهر، ماشینی است که می‌آفریند و یاد می‌دهد و این نتیجه به هم‌فشرده‌گی مردم و نهادهای فرهنگی در شهر است. چنین تراکمی از آدم‌ها و اشیاء، موجب تقویت تلاقی‌ها و ارتباطات، ترکیب عناصر یک فرهنگ با فرهنگ‌های دیگر و در نهایت آفرینش و کسب اطلاعات می‌شود.

۳. از دیدگاه سوم، شهر به مثابه محتوای یادگیری تلقی می‌شود؛

دانش غیرمستقیمی که محیط شهری ایجاد می‌کند، درباره خود شهر نیز هست. به این معنا که هم از شهر و هم درباره شهر می‌آموزیم و به عنوان یک شهروند، به طور غیرمستقیم، چیزهای بسیار مفید، ضروری و ارزشمند را یاد می‌گیریم.

۰۸. روش کارکردی شهر یادگیرنده

یک شهر یادگیرنده نیازهای پیرامون یادگیری را شناسایی می‌کند.

۹. اصول شهر یاددهنده

شهر یاددهنده به تنوع منابع یاددهی، پیوستگی فرایند آموزش، تعدد محرک‌ها برای یادگیری و طبیعت مکمل این دو با یکدیگر دلالت دارد. این شهر، به آموزش تصادفی همراه با نظم و هماهنگی لازم، نیاز دارد. منشور شهرهای یاددهنده رعایت شش اصل زیر را جهت ایجاد محیط شهری مطلوب ضروری می‌داند:

۱. عدالت اجتماعی؛

تمام شهروندان یاددهنده، حق دارند ضمن برخورداری از عدالت و مساوات، از امکانات شهری جهت آموزش و تفریح لذت ببرند؛ لذا در زمینه مدیریت و طراحی شهری باید از ابعاد مناسب استفاده کرد و با حذف موانع فیزیکی زمینه لازم را جهت رعایت حقوق معلولان نیز فراهم آورد.

۲. ارتقاء سطح دانش شهروندان؛

شهریاددهنده باید به روش‌های گوناگون به ارتقاء سطح ادراک شهروندان و دانش آنها بپردازد. این شیوه از یاددهی رامی‌توان شیوه مناسب جهت مبارزه با تبعیض دانست؛ چنانکه این شهر با تکیه بر فرهنگ‌های محبوب مردمی و منافع حاصل از ابتکارات پیشرو، از تأثیر تولیدات فرهنگی متکی بر اولویت‌های تجاری می‌کاهد.

۳. افزایش ارتباطات میان نسلی؛

شهریاددهنده، موجب تقویت ارتباطات میان نسلی می‌گردد و به واسطه پروژه‌های گوناگون، زمینه لازم را جهت مشارکت گروه‌های مختلف سنی در قالب یک همجواری مسالمت‌آمیز فراهم می‌آورد. این پروژه‌ها ضمن احترام به مهارت‌ها و ارزش‌های این گروه‌ها، بستری مطمئن را برای بروز خلاقیت‌های مدنی فراهم می‌آورند.

۴. مردم‌مداری، سیاست‌های شهری؛

یک شهریاددهنده همواره باید الهام‌بخش روح یک جامعه مردم‌سالار باشد که در آن به پرورش فردی شهروندان و کیفیت زندگی آنها توجه می‌شود.

۵. تعیین راهبردهای یاددهی؛

نهادهای شهری باید نیروی خود را جهت امرآموزش به صورت مؤثر به کار گیرند و فارغ از اهداف خویش، یک سیاست همه جانبه و یکپارچه را جهت پوشش شیوه های گوناگون یاددهی، اعم از رسمی و غیررسمی مدنظر قرار دهند. لازم به ذکر است که نقش این نهادها را می توان از طرفی در تصویب سیاست های محلی و ارتقاء آنها و از طرف دیگر در دریافت تأیید لازم از نهادهای منطقه ای و مرکزی دانست.

۶. بازتاب بینش شهروندان؛

طرح های آموزشی شهر یاددهنده، به صورت آشکار و یا ضمنی باید ارتقاء ارزش ها، کیفیت زندگی و عناصر کالبدی محیط شهر را در قالب موضوعی جهت بازتاب اندیشه های مردم مدنظر قرار دهد و بدین ترتیب، سبب پرورش فردی و اجتماعی شهروندان گردد.

۱۰. ویژگی‌های شهر یادگیرنده

یادگیری آشکار، به عنوان روشی برای ترغیب انسجام اجتماعی، احیاء اقتصادی و توسعه اقتصادی، به کار می‌رود.

از طریق مشارکت، محل نیازهای این یادگیری شناسایی می‌شود. در این شهر شهروندان به اینکه شهر کجاست؟ و آینده شهر به کجای رود، دارای دیدگاهی مشترک هستند.

همچنین شهر یادگیرنده زمینه توانمندسازی، انسجام اجتماعی، توسعه و شکوفایی اقتصادی و فرهنگی، توسعه پایدار و توانمندسازی فردی را برای شهروندان فراهم می‌کند.

۱۱. عوامل مؤثر در ایجاد شهر یادگیرنده

پیتر کرنز، اجتماعات یادگیرنده را به عنوان اجتماعات خلاق در مشارکت برای یافتن روش‌های جدید انطباق با چالش تغییر و فراهم کردن فرصت‌های یادگیری در سراسر زندگی تعریف می‌کند. او این اجتماعات را به عنوان چالش اجتماعات برای افراد می‌داند. در این اجتماعات، یادگیری، یک خدمت محسوب می‌شود. یک شهر یادگیرنده طرح‌ها و استراتژی‌هایی برای تشویق خلق ارزش، رشد فردی و انسجام اجتماعی به واسطه توسعه توانایی‌های همه شهروندان ایجاد می‌کند. همچنین این شهر، نیازهای یادگیری را از طریق مشارکت، شناسایی می‌کند و از نقاط قوت روابط نهادی و اجتماعی، جهت وقوع تغییرات فرهنگی، در ادراک ارزش یادگیری انسانی استفاده می‌کند. شهرهای یادگیرنده از یادگیری، برای افزایش انسجام اجتماعی، احیاء و توسعه اقتصادی، بهره می‌برند. شهر یادگیرنده راه‌حل‌های محلی، برای چالش‌های محلی ارائه می‌دهد.

۱۲. طراحی شهری در خدمت یادگیری

فضاهای شهری در صورت طراحی درست، موجب برقراری تعامل سازنده بین شهروند و شهروند می‌شوند؛ بنابراین در طراحی شهری باید به فضاها و مبلمان شهری، بار آموزشی داده شود. این فضاها هر یک دارای یک مفهوم در پس‌زمینه و بستر خود هستند و توانایی انتقال مفهوم و آموزش را به مخاطب دارند که این امر، شاخص مهمی در موفقیت و ماندگاری یک فضای شهری محسوب می‌شود. طراحی شهری، مجموعه‌ای از طراحی محیطی، کالبد شهر و مبلمان شهری است که می‌تواند رفتار خاصی را در میان شهروندان ترغیب و تشویق نماید. در این راستا، افراد در فرایند روزمره زندگی تعامل و توجه بیشتری به محیط اطراف‌شان دارند و ارزش شهر خود را از طریق یک فرایند غیرمستقیم می‌آموزند. ایجاد خاطره‌های خوشایند و به یادماندنی با طراحی شهری مناسب، تأثیر مثبتی بر ذهنیت افراد از محیط خواهد گذاشت و آنها را به تکرار تجارب خوشایند و حفظ شهر، ترغیب می‌کند.

۱۳. فضا در خدمت یادگیری

شهر آموزش دهنده، فضای مناسب برای یادگیری را در اختیار شهروندان قرار می‌دهد. شهر، فضایی گسترده و رسانه‌ای چندگانه است که آموزش‌های مستقیم و غیرمستقیم به شهروندان می‌دهد. این فضا در بازه وسیعی از زمان و مکان، شهروندان خود را در معرض یادگیری قرار می‌دهد. در این شهر، آموزش به صورت یک بخش طبیعی از زندگی روزمره در فضای شهری، خانه‌ها، مدارس و محل‌های کار محسوب می‌شود و مردم امکان یادگیری را همراه با زندگی خواهند داشت. آنها در فضاهایی؛ مثل فضاهای باز شهری یا اماکنی که با حرکت در آنجا فرد به شخصیت شهر، هویت تاریخی و کالبدی آن پی برده، آموزش می‌بینند. برای چنین منظوری فضاهای شهری باید از ابزارهایی؛ مثل هنرهای شهری، گفت‌وگومندی، نمادها و نشانه‌ها، گرافیک و ارتباطات تصویری و حتی تبلیغات بهره ببرند.

۱۴. سازمان‌های شهر یادگیرنده

سازمان خلاق یک یادگیرنده مادام‌العمر است و در مسیر توسعه‌ای پایان‌ناپذیر حرکت می‌کند. این سازمان توانایی افراد را بالا می‌برد. دیدگاه سازمانی مشترک ایجاد می‌کند و از مدل‌های ذهنی برای بهینه‌سازی خود استفاده می‌کند. این سازمان، مکانی است که به افراد و سازمان‌ها درباره پویایی مکان زندگی و تغییر آن آموزش می‌دهد و افراد را به یادگیری ترغیب می‌نماید. در سازمان‌های شهر یادگیرنده غالب جنبه‌های فعالیت، به یک تجربه یادگیری تبدیل می‌شود.

۱۵. شهرداری به عنوان سازمان یادگیرنده

شهرداری در شهر یادگیرنده، نقش رهبری، هماهنگی، توسعه استراتژی، تخصیص منابع شهر یا منطقه را به عنوان یک سازمان یادگیرنده دارد. این سازمان، همچنین، پشتیبانی از آموزش و بازاریابی شهر یادگیرنده، حذف موانع، ایجاد فرهنگ یادگیری، شهروندی فعال، انجام پژوهش، ایجاد مسئولیت جهانی و فراهم کردن امکان دسترسی برای همه را برعهده دارد. در این راستا، شهرداری باید برنامه‌ها و استراتژی‌هایی برای تشویق ایجاد ارزش، رشد شخصی و انسجام اجتماعی از طریق توسعه توانایی همه شهروندان تدوین کند. بنابراین این سازمان، باید نیازهای یادگیری محلی را از طریق مشارکت افراد شناسایی کند و همچنین از نقاط قوت روابط نهادی و اجتماعی برای ایجاد تغییر فرهنگی استفاده نماید. شهرداری در شهر یادگیرنده، یادگیری را به عنوان یک روش ترغیب انسجام اجتماعی، احیاء و توسعه اقتصادی، در همه بخش‌های اجتماع به حساب می‌آورد.

۱۶. کتابخانه و نقش آن در توسعه شهر یادگیرنده

در عصر حاضر کتابخانه سهم بسزایی در توسعه اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی شهر یادگیرنده داشته و نقش مهمی در حفظ و پیشرفت فرهنگ، آموزش رسمی و خودآموزی و غنی کردن اوقات فراغت ایفا کرده است. کتابخانه با مبادله دانش و با تدارک اطلاعات آماده و بسته بندی شده از طریق ابزاری مشتری پسند، به انتقال و مبادله دانش یاری رسانده است. کتابخانه در جامعه ای که دانش و وسایل ارتباطی آن در حال پیچیده شدن است، باید نقش وسیع تری ایفا کند. نقش دیگر کتابخانه، ارائه خدمات اطلاع رسانی است. کتابخانه های امروزی با به کارگیری تکنولوژی های پیشرفته، وظیفه اطلاع رسانی را به بهترین و سریعترین نحو انجام می دهند.

۱۷. تبادل تجربه

شهر یادگیری را می‌توان به واسطه همبستگی آن با هویت ملی خویش، ارتباط آن با سایر شهرها در مقیاس ملی و سایر کشورها در مقیاس جهانی تعریف نمود. هدف از این ارتباط، آموزش، مبادله و بهره‌وری از تجارب دیگران، جهت تقویت کیفیت زندگی شهروندان است. این شهرها، به واسطه نهادهای آموزش رسمی و مداخله‌های غیررسمی، موجب تبادل تجربیات در میان یکدیگر می‌گردند و ضمن حفظ روحیه تعاون، یکدیگر را در طرح‌های مطالعاتی و سرمایه‌گذاری یاری می‌دهند. ساختار آموزش در شهرهای آموزش دهنده مادام‌العمر است و تمامی گروه‌های سنی را در برمی‌گیرد. در میان گروه‌های مختلف سنی، آموزش کودکان و جوانان از اهمیت خاصی برخوردار است، لذا آنان در متن زندگی اجتماعی خویش موجوداتی منفعل به حساب نمی‌آیند.

فصل سوم: شهروند یادگیرنده

۱۸. شهروندان یادگیرنده، سرمایه شهر یادگیرنده

در عصر دانش و جهانی شدن، با توجه به رشد ارتباطات و افزایش رقابت جهانی، سازمان‌ها به نیروی انسانی دانشی به عنوان سرمایه اصلی توجه کردند و این امر، منجر به رشد سازمان‌های یادگیرنده شد. همچنین با توجه به رشد رقابت جهانی، شهرها نیز می‌توانند با شهروندان دانشی خود با یکدیگر به رقابت بپردازند؛ بنابراین موضوعی با عنوان شهرهای یادگیرنده مطرح می‌شود که براساس آن در سطحی گسترده‌تر از سازمان‌ها، با هدف ایجاد شهروندان دانشی و یادگیرنده در جهت پیشبرد اهداف و استراتژی‌های شهر تلاش می‌کنند و برای رقابت در جهان دانشی آماده می‌شوند.

۱۹. تأثیر شهر یادگیرنده بر شهروند

در روان‌شناختی رابطه شهروند و شهر یادگیرنده، شهر به مثابه متن هنری و انسان، خواننده آن در نظر گرفته شده است؛ همان‌گونه که قطعه‌ای ادبی و هنری، مجموعه‌ای از رمزها و رازهاست و خواننده توانائی دارد که آنها را بخواند و رمزگشائی کند، شهر نیز مثل غزل یا قصه و یا قصیده، دارای نشانه‌هایی است که شهروندان، توانائی رمزگشائی از آنان را دارند. شهرها از روی نشانه‌های شهری و مشاهده عینیت‌ها و نقش‌خاطره‌ها در ذهن شناخته می‌شوند؛ نشانه‌هایی همچون آب، کوچه، میدان، خیابان، فضای باز و سبز و ... که با جریان زنده فعالیت‌های جمعی و اجتماعی در شهر همراه هستند؛ البته شهروندان هرکدام به اندازه توانائی‌های متفاوت خود، «متن شهر» را رمزگشائی می‌کنند. مدیران، کارگزاران، سیاست‌مداران و محققان، همانند منتقدان آثار ادبی، حداکثر توانائی خلق و خوانش متن‌های شهر را دارند. این فرایند رمزگشایی شهری، زمانی آگاهانه یا خودآگاهانه و زمانی ناخودآگاه است. از همین نقطه است که شهر و شخصیت آدمی رابطه‌ای عمیق را شکل می‌دهند.

۲۰. تأثیر شهروندان بر شهر

شهر یک تعامل گراست؛ به طوری که انسان‌ها آن را ساخته‌اند و او انسان‌ها را تربیت می‌کند. این کارکرد آموزشی که گاه به فراموشی سپرده می‌شود، اهمیتی اساسی دارد. شهر را باید محصول انسان و روح جمعی او دانست که بنابر کارکرد آموزشی خود، ارزش‌های مختلف یک تمدن را تضعیف یا تقویت می‌کنند. همچنین شهر دارای دو جنبه کالبدی و ماهیت انسانی است و از این لحاظ بازتاب تفکرات سازمان‌یافته محسوب می‌شود و سبک و روش زندگی هر گروه در دوران‌های مختلف بر طراحی و ساخت آن اثر می‌گذارد؛ اینجاست که شهر می‌آموزد که خود را با تغییرات زمانه و نیاز روز ساکنان وفق دهد؛ زیرا در غیراین صورت، به مرور زمان، کارکرد خود را از دست خواهد داد.

۲۱. شهردانش، شبکه‌های یادگیری شهروندی و سیستم‌های اطلاعاتی

علاوه بر نقش و جایگاه مدیریت دانش در تک‌تک سازمان‌ها و نهادهای جامعه، کلیت شهر و شهروندان آن نیز نیازمند برخورداری از ویژگی‌ها و صلاحیت‌های دانایی محوری هستند که در استمرار توسعه و بهبود محیط اجتماعی، فرهنگی، دینی، اقتصادی، سیاسی و ... شهر نقش بسزایی ایفا می‌کند. از این رو، شهر صرفاً به عنوان فضایی فیزیکی تصور نمی‌شود؛ بلکه ماهیت نمادین و تعاملی آن به طور فزاینده‌تری مدنظر قرار می‌گیرد. بر این اساس، قابلیت یادگیری مادام‌العمر، تعامل اجتماعی، پردازش و به‌کارگیری دانش در راستای اصلاح و توسعه زندگی اجتماعی و در نتیجه تعالی انسانی پرورش داده می‌شود. این مسئله در پرتو شبکه‌سازی شهروندان در عرصه یادگیری پیوسته و دائم محقق می‌گردد.

۲۲. توسعه شبکه یادگیری

یکی از ملزومات کلیدی ایجاد و توسعه شهر دانش، طراحی و توسعه شبکه‌های پیچیده یادگیری شهروندی است. همان‌گونه که شبکه حمل‌ونقل شهری برای تسهیل ارتباطات و سرعت در انجام کارها ضروری است، یک شبکه پیچیده و پویای تعامل اجتماعی و فکری در بین گستره وسیع و متنوع شهروندان نیز نقش ویژه‌ای در تسهیل یادگیری اجتماعی، کسب دانش و فراوری آن و بهره‌برداری متناسب از دانش جدید ایفا می‌کند. به عبارتی دیگر، شبکه یادگیری شهروندی زمینه‌ساز بستر متناسب برای توسعه پایدار شهر است.

۲۳. یادگیری و شکست در شهر خلاق

برخورد با ریسک و شکست در شهر یادگیری باید عوض شود. شکست ممکن است بذر موفقیت آینده را در خود داشته باشد به شرطی که تجزیه و تحلیل شود و دائم در معرض سرزنش قرار نگیرد. همان طور که موفقیت می تواند به راضی بودن بیانجامد، اندیشیدن درباره شکست نیز سودمند است. به عبارتی دیگر، شکست به ابزاری برای یادگیری تبدیل می شود. شکست به ندرت مطلق است و عناصر آن برای پروژه های آینده مفید است. بیزاری از خطرپذیری به این معناست که یک مؤسسه، هیچ سازوکار تحقیق و توسعه برای کنار گذاشتن یک شکست را در آینده ندارد. در شهر یادگیرنده امکان کسب تجربه، ضریب شکست را پائین می آورد.

۲۴. آموزش تصادفی برای شهروندان

فرایند آموزش ممکن است در قالب‌های رسمی، غیررسمی و تصادفی صورت گیرد. آموزش رسمی، روشی سازمان‌یافته و دارای سلسله مراتب منظم است که عموماً به یک مدرک تحصیلی ختم می‌شود. در صورتی که آموزش غیررسمی را می‌توان هر نوع فعالیت آموزشی و کارآموزی، خارج از نظام آموزشی رسمی دانست. روش آموزشی تصادفی، روشی است که به واسطه آن پیام‌های مستقیم و غیرمستقیم محیطی به صورت تصادفی، نامنظم و مستمر، در سه مرحله دانش، توانش و بینش به مخاطب منتقل می‌شود.

۲۵. علوم بینارشته‌ای

تفکر محدود و بخش‌بندی شده نمی‌تواند راه‌حلی برای مسائل شهری آینده پیدا کند. شمار دیدگاه‌های کارآمد در یک مسئله، با بروز خلاقیت در آن مسئله رابطه مستقیم دارد. نگرستن به مسائل از زوایای گوناگون در سطوح مختلف، فهم اشتباهات مرتکب‌شده دیرینه را آسان می‌سازد. مهارت‌های فنی یک مهندس یا مهندس صنعتی مهم خواهند بود؛ ولی برای حل اغلب مسائل شهری، آن مهارت‌ها باید با مهارت‌های دیگر، به خصوص در علوم انسانی و اجتماعی، ادغام شوند. امروزه آگاهی از تاریخ، انسان‌شناسی، فرهنگ و روان‌شناسی در امور شهری گم شده است. در این راستا اگر نیاموزیم که از پیوندهای بین‌رشته‌ای برای پویایی شهر استفاده کنیم، دچار جدایی دانش در شهر خواهیم شد و آنگاه رسیدن به یک زبان مشترک برای گفتمان شهری ناممکن خواهد شد؛ در نتیجه مشکل‌گشایان شهری نمی‌توانند با یکدیگر صحبت کنند.

منابع:

- بیات، سوده، قلی پور، آرین و پورعزت، علی اصغر (۱۳۹۲) «شناسایی عوامل مؤثر در شکل گیری شهر یادگیرنده در منطقه ۶ شهرداری تهران»، مجله مدیریت شهری، شماره ۳۱، ۱۵۶-۱۳۹.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۵) مبانی نظری و فرایند طراحی شهری، تهران، انتشارات شهیدی.
- سیف، علی اکبر (۱۳۸۱) روانشناسی پرورشی نوین (روانشناسی یادگیری آموزش) انتشارات: دوران، تهران.
- سیدنورانی، سید محمدرضا و همکاران (۱۳۹۴) «بررسی نقش آموزش در ایجاد سرمایه اجتماعی در ایران (۱۳۹۰-۱۳۶۰)، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش های رشد و توسعه اقتصادی، سال ۵، شماره ۲۰، ۴۴-۳۱.
- فکوهی، ناصر (۱۳۸۳) انسان شناسی شهری، چاپ اول، تهران: نشر نی.
- کاملنیا، حامد (۱۳۸۸) دستور زبان طراحی محیط های یادگیری، سبحان نور، تهران
- کاملنیا، حامد (۱۳۸۹) الگوهای معماری فضاهای آموزشی، گزارش مطالعاتی، مهندسیین مشاور نقشان، سازمان نوسازی و محیطهای یادگیری خراسان رضوی
- کالینو، ایتالو (۱۳۹۰) شهرهای دانش (رویکردها، تجارب و دیدگاه ها) ترجمه: زینب کرکه آبادی و ایمان علی پور، تهران، آذرخش.
- لینچ، کوین (۱۳۸۳) تئوری شکل خوب شهر، ترجمه: حسین بحرینی، انتشارات دانشگاه تهران.
- نصیری، کامران (۱۳۹۱) «ایده خلاق در سازمان ها»، ماهنامه علمی تخصصی صدای جمهوری اسلامی ایران، سال ۱۱، شماره ۶۶، ۱۶۶-۱۶۴.
- Fien, J. (2011). Health, Environment & Education. Australia: Center for innovation & research in environmental education
- IAEC. (2002). Education & Urban Life, 20 Years of Educating cities. Author.
- Landry, Charles (2008): The Creative City. A Toolkit for Urban Innovators. 2nd. Edition. Near Stroud: Comedia.
- Landry, Charles/ Bianchini, Franco (1995) : The Creative City. London: Demos. Lee/ Slater/ Wyly (2008): Gentrification. Oxon: Routledge.

SATURDAY`S BOOK 15

Concepts of Creative City

Educable City

...

۷. سرزندگی

۸. تنوع

۹. گردشگری خلاق

۱۰. طبقهٔ خلاق

۱۱. فضاهای عمومی

۱۲. نمونه‌ها و مثال‌های جهانی (کتاب هفتم تا یازدهم)

۱۳. حافظهٔ تاریخی شهر

۱۴. ایمنی

۱۵. شهروند یادگیرنده

@noavaree

SATURDAY'S BOOK 15

Concepts of Creative City

Educable City

مدیریت خلاقیت و فناوری‌های نوین شهرداری اصفهان
Creativity & New Technologies Management of
Isfahan Municipality

انتشارات سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری اصفهان
Cultural, Social, and Sports Organization of
Isfahan Municipality

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ISFAHAN
City of Crafts
and Folk Art

Designated
UNESCO Creative City
in 2015

ISBN: 978-600-132-358-4

پنج هزار تومان

